

Уманський національний
університет садівництва

Факультет агрономії

Кафедра
Генетики, селекції рослин та
біотехнології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СЕЛЕКЦІЯ ГЕТЕРОЗИСНИХ ГІБРИДІВ»

Рівень вищої освіти:	<u>магістр</u>
Спеціальність:	<u>201 Агрономія</u>
Освітня програма:	<u>другого (магістерського) рівня вищої освіти</u>
Навчальний рік, семестр:	<u>2023-2024 н.р., семестр 1</u>
Курс (рік навчання)	<u>1 (1)</u>
Форма навчання:	<u>денна</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>3</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова / вибіркова:	<u>вибіркова</u>

Лектор курсу	Ірина ДІОРДІЄВА
Профайл лектора	https://genetics.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-kafedri/diordieva-irina-pavlivna.html
Контактна інформація лектора (e-mail)	Diordieva201443@gmail.com
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=266
Консультації	Що четверга з 15 ⁰⁰ до 16 ⁰⁰ в аудиторії №91 навчального корпусу №1

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Освітня програма	<u>Агрономія</u>
Перелік загальних компетентностей	ЗК 1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 3 – Здатність до саморозвитку, самореалізації, використання творчого потенціалу.
Перелік фахових компетентностей	ФК 3. Здатність розуміти сутність сучасних проблем агрономії, науково-технічну політику в межах виробництва екологічно-безпечної продукції рослинництва.
Перелік програмних результатів навчання	ПРН 12. Проектно-технологічна діяльність: – готовність застосовувати кваліфіковані методологічні підходи до моделювання сортів, систем захисту рослин, прийомів і технологій виробництва продукції рослинництва.

Опис дисципліни

Структура навантаження студентів	Кількість годин – 90 Кількість лекційних годин – 12 Кількість Лабораторних/практичних занять – 10 Кількість годин для самостійної роботи студентів – 68 Форма підсумкового контролю – екзамен
Методи навчання	В рамках вивчення дисципліни передбачено проведення: - лекцій. За структурою заплановані лекції поділяються на вступні, тематичні, заключні, оглядові, установчі. Для проведення лекцій використовується мультимедійний комплекс для наочного відображення представленого матеріалу; - лабораторні/практичні заняття. На заняттях використовується теоретичне й практичне вивчення особливостей організації селекційного процесу гетерозисних гібридів, а також розробка нових й оптимізація існуючих

	методів селекції. З метою кращого засвоєння матеріалу планується використання тестів, написання рефератів, вирішення ситуаційних задач тощо. За окремими темами планується проведення семінарів із залученням фахівців з виробництва.
Мета курсу	набути здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері агрономії при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Завдання курсу	здобути теоретичні знання та набути практичних навичок з організації селекційного процесу гетерозисних гібридів, науково обґрунтованого підбору батьківських компонентів, особливостей створення та добору нових цінних генотипів, оцінки селекційного матеріалу, забезпечення оптимальних умов вирощування насінневого матеріалу в ланках первинного насінництва з метою забезпечення необхідної кількості насінневого матеріалу для передачі в Державне сортопробування
Зміст дисципліни	
Тематика лекцій	<p>Загальні основи селекції і насінництва гетерозисних гібридів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гетерозис. Інбридинг. Загальна і специфічна комбінаційна здатність. 2. Генетичні системи контрольованого розмноження польових культур <p>Методи виробництва гетерозисного насіння</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Методи виробництва гетерозисного насіння. Створення батьківських компонентів для гетерозисної селекції <p>Селекція і насінництво гетерозисних гібридів</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Breeding and seed production of heterosis hybrids of plants 5. Селекція і насінництво гетерозисних гібридів соняшника 6. Селекція і насінництво гетерозисних гібридів буряку
Політика дисципліни	
Організація навчання	Регулярне відвідування лекцій, активна участь на практичних заняттях, ініціативність в обговоренні дискусійних тем, своєчасність виконання самостійної роботи. Організація навчання відбувається згідно розкладу http://mkr.udau.edu.ua/
Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, модульного контролю, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни здобувач може набрати максимально 100 балів.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час підготовки рефератів або есе до семінарських занять, проведення контрольних заходів студенти повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу доброчесності Уманського НУ: https://mon.udau.edu.ua/assets/files/normativni/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-unus-2019-1.pdf .

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий контроль (екзамен)	Сума	
Модуль 1			Модуль 2		Модуль 3			30	100	
T1	T2	MK1	T3	MK2	T4	T5	T6			MK3
7	7	9	7	9	7	7	7			10

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

Конспект лекцій, навчальні посібники, монографії, дов. й ін. література.

1. Парій Ф. М., Новак Ж. М., Полянецька І. О. Методичні вказівки для практичних занять з дисципліни «Селекція і насінництво гетерозисних гібридів» для студентів, які навчаються за напрямом 6.090101 «Агрономія». Умань, 2020 р. 20 с.

2. Діордієва І. П. Методика і техніка селекційного процесу жита. Методичні рекомендації для проведення лабораторних занять з дисципліни «Спеціальна селекція і насінництво польових культур», «Селекція і насінництво гетерозисних гібридів» для студентів денної форми навчання за спеціальністю 201 «Агрономія» вищих аграрних закладів освіти IV рівня акредитації. Умань: УНУС, 2018. 12 с.

3. Діордієва І. П., Полянецька І. О. Селекція і насінництво гетерозисних гібридів. Методичні рекомендації для індивідуальної роботи студентів з дисципліни «Селекція і насінництво гетерозисних гібридів» для студентів денної форми навчання за спеціальністю 201 «Агрономія» вищих аграрних закладів освіти IV рівня акредитації. Умань: УНУС, 2018. 12 с.

4. Діордієва І. П., Полянецька І. О. Селекція і насінництво гетерозисних гібридів. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з дисципліни «Селекція і насінництво гетерозисних гібридів» для студентів денної форми навчання за спеціальністю 201 «Агрономія» вищих аграрних закладів освіти IV рівня акредитації. Умань: УНУС, 2018. 12 с.

Рекомендована література

Базова

1. Бугайов В. Д., Васильківський С. П., Власенко В. А. Спеціальна селекція польових культур: навчальний посібник. Біла Церква, 2010. 368 с.

2. Рябчун Н. І., Єльніков М. І., Звягін А. Ф., Голік В. С., Голік О. В. Спеціальна селекція і насінництво польових культур: навчальний посібник. Харків, 2010. 462 с.

3. Сигида В. П. Досягнення, напрями і завдання селекції окремих польових культур: навчальний посібник. Умань: УКВПІ, 2009. 84 с.

4. Чекалін М. М., Тищенко В. М., Баташова М. Є. Селекція та генетика окремих культур: навчальний посібник. Полтава: ФОП Говоров С. В., 2008. 368 с.

5. Зозуля О. Л., Мамалига В. С. Селекція і насінництво польових культур підручник. К.: Урожай, 1993. 416 с.

Допоміжна

6. Молоцький М. Я., Васильківський С. П., Князюк В. І. Селекція та насінництво польових культур: практикум. К.: Вища шк., 1995. 238 с.

7. Колючий В. Т. Селекція, насінництво і технології вирощування зернових колосових культур у Лісостепу України. К.: Аграрна наука, 2007. 800 с.

8. Діордієва І. П., Рябовол Я. С., Рябовол Л. О., Полторецький С. П., Коцюба С. П. Селекційне вдосконалення тритикале за використання пшениці спельта: монографія. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 214 с.

9. Діордієва І. П., Парій Ф. М. Використання морфологічних ознак жита для виділення пшенично-житніх хромосомно заміщених форм тритикале. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. 2015. № 1. С. 25–32.

10. Діордієва І. П., Парій Ф. М. Використання ознаки «стерильність-фертильність» пилку для відбору пшенично-житніх хромосомно заміщених форм тритикале. Селекція і насінництво. 2015. Вип. 107. С. 45–52.

Інформаційні ресурси

1. <https://www.youtube.com/watch?v=fG2xPctGGrc>.
2. <http://svitppt.com.ua/biologiya/genetichni-osnovi-selekcii-roslin.html>.